

RAAP-NOTITIE 273

Plangebied Haakterrein

Gemeente Noordwijk

Een inventariserend archeologisch onderzoek

Colofon

Opdrachtgever: Noordwijkse Woningstichting

Project: archeologisch onderzoek plangebied Haakterrein (gemeente Noordwijk)

Titel: Plangebied Haakterrein, gemeente Noordwijk; een inventariserend archeologisch onderzoek

Status: eindversie

Datum: februari 2003

Auteur: drs. K. Leijnse

Bestandsnaam: L:\QXPress\Notities\2003\NOHA\N0273-NOHA.qxd

Projectcode: NOHA

Projectleider: drs. K. Leijnse

Projectmedewerker: drs. J.W. de Kort

ARCHIS-waarnemingsnummer: niet van toepassing

Autorisatie:

drs. P. Deunhouwer

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2003

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Noordwijkse Woningstichting heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in januari 2003 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband de geplande nieuwbouw op het Haakterrein in de gemeente Noordwijk. Doel van dit onderzoek was eventueel aanwezige archeologische resten op te sporen en, voorzover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

Tijdens het inventariserend archeologisch onderzoek zijn in het plangebied geen (eenduidige) archeologische resten aangetroffen. Naar verwachting zal er als gevolg van de geplande werkzaamheden dan ook geen verstoring van archeologische waarden optreden. Derhalve worden geen aanbevelingen voor vervolgonderzoek gedaan.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van Noordwijkse Woningstichting heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in januari 2003 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met geplande nieuwbouw op het Haakterrein in de gemeente Noordwijk. Het onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van onderhavig onderzoek was het opsporen van deze resten en (indien mogelijk) een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

1.2 Plangebied en archeologische verwachting

Het plangebied ligt in het centrum van Noordwijk aan Zee en wordt ingesloten door de Binnenweg in het zuiden, de Van Speijkstraat in het oosten en de Nicolaas Barnhoornweg in het noorden. Het terrein heeft een oppervlakte van circa 2000 m² (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 30F van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 89.825/473.325. Het perceel staat kadastraal bekend onder de nummers 2274, 2269, 2197 en 1566. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied al bouwrijp gemaakt.

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW; ROB, 2001) geldt voor het gebied een middelhoge kans op het aantreffen van archeologische waarden. Deze verwachting hangt samen met de aanwezigheid van mogelijke archeologische resten op met name de Oude Duin- en Strandzanden. In de omgeving van Noordwijk zijn reeds op verschillende locaties bewoningssporen uit de Prehistorie (vanaf het Neolithicum), Romeinse tijd en Middeleeuwen aangetroffen.

Volgens de Archeologische Monumentenkaart van Zuid-Holland (AMK) ligt het plangebied aan de rand van een zone die staat aangemerkt als historische stads- of dorpskern met hoge archeologische verwachting (zie § 2.2). Voor het plangebied geldt daarom een hoge archeologische verwachting voor archeologische vindplaatsen vanaf de Late Middeleeuwen.

1.3 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Onderhavig onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een karterend booronderzoek. Het inventariserend archeologisch onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor

geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het *Handboek ROB-specificaties* (Brinkkemper e.a., 1998) en (voorzover mogelijk) conform de *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie* (Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden. Enkele vaktermen worden achter in deze notitie beschreven.

Periode	Datering
Nieuwe tijd	1500 - heden
Late Middeleeuwen	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd	12 voor - 450 na Chr.
IJzertijd	800 - 12 voor Chr.
Bronstijd	2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300 - 2000 voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800 - 4900 voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000 - 8800 voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit het plangebied geregistreerd staan en om ten behoeve van het veldwerk de landschappelijke (geologische en bodemkundige) kenmerken alsmede de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geologie en geomorfologie

Gezien de ligging van het plangebied in de bebouwde kom van Noordwijk aan Zee zijn van het terrein slechts weinig bodem- of geo(morfo)logische gegevens beschikbaar. Naar alle waarschijnlijkheid ligt het terrein op een complex van hoge duinen met bijbehorende vlakten en laagten. De ligging in de bebouwde kom van Noordwijk aan Zee doet vermoeden dat het terrein in het verleden mogelijk is afgegraven of geëgaliseerd.

Bodem

De bodem in het plangebied bestaat uit duinvaaggronden: fijn zand met grondwatertrap VII* (Stiboka, 1979).

Archeologie

In ARCHIS staan geen archeologische vindplaatsen geregistreerd uit de omgeving van het plangebied. Op de AMK staat Noordwijk aan Zee aangegeven als historische stads- of dorpskern met hoge archeologische waarde. Het Haakterrein ligt aan de rand van de historische kern van Noordwijk aan Zee. In het algemeen geldt dat in stads- of dorpskernen nog archeologische resten uit de ontstaansperiode van het dorp in de ondergrond aanwezig kunnen zijn.

Archeologische verwachting

Op basis van historisch kaartonderzoek is weinig informatie beschikbaar over de historie van het Haakterrein. Uit de Kadastrale Minuut van 1818 blijkt dat het

terrein in de 17e eeuw bebouwd was. De schaal van de oudere kaarten is te groot om iets over eerdere bebouwing te kunnen zeggen. In de literatuur is geen extra informatie gevonden over het plangebied.

Door de ligging van het plangebied in de historisch kern van Noordwijk aan Zee is er sprake van een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf de Late Middeleeuwen. Oudere bewoningssporen, vanaf het Neolithicum, die hier volgens de IKAW (ROB, 2001) ook te verwachten zijn, zullen waarschijnlijk verstoord of opgeruimd zijn als gevolg van latere bewoning. Voor deze perioden geldt dan ook een lage archeologische verwachting.

3 Veldonderzoek

3.1 Methoden

Tijdens het veldonderzoek zijn 8 boringen verricht (figuur 1). Doordat het onderzochte terrein al bouwrijp gemaakt was en licht vervuilde grond op het terrein in depot lag, kon er niet in een vast boorgrid gewerkt worden. Er is uitgegaan van een grid van 20 bij 25 m, maar in een aantal gevallen moesten de boringen iets worden verschoven. De noordwesthoek van het terrein was afgezet in verband met asbestvervuiling; hier zijn geen boringen gezet.

Er is geboord tot maximaal 2,0 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn volgens NEN-5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken. Er zijn geen monsters genomen.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

De bovenste laag van de bodem is op het gehele terrein sterk verstoord. De dikte van de verstoorde laag varieert van 0,40 tot 1,60 m. Deze verschillen hangen samen met het feit dat delen van het terrein al afgegraven waren. Onder de verstoorde laag bevindt zich ongestoord, matig grof zand. Op basis van de boringen is het niet duidelijk of er sprake is van een strandwal of een strandvlakte.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn in de boringen geen archeologische indicatoren van voor 1750 na Chr. aangetroffen. Ook tijdens een oppervlaktekartering van het terrein zijn geen oudere resten aangetroffen.

In alle boringen bevindt het schone zand zich direct onder de verstoorde bovenlaag. De inhoud en opbouw van deze laag (veel recent puin, sintels, mortel, aardewerk en glas en het ontbreken van stratigrafie) doen vermoeden dat het gaat om een laag die is opgebracht of omgezet.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

In tegenstelling tot wat verwacht werd op basis van het bureauonderzoek (hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf de Late Middeleeuwen; zie § 2.2) zijn tijdens het inventariserend archeologisch onderzoek geen aanwijzingen gevonden de aanwezigheid voor archeologische vindplaatsen in het plangebied.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van (duidelijke) aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek kan contact opgenomen worden met de provinciaal archeoloog (drs. R. Proos).

Literatuur

- Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998.** *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989.** *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROB, 2001.** *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) 2e generatie. Globale Archeologische Kaart van het continentale Plat. Archeologische Monumentenkaart*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort (cd-rom).
- Stiboka, 1979.** *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 30 's Gravenhage*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001.** *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Eindrapport van de Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.

Gebruikte afkortingen

AMK	Archeologische Monumentenkaart
ARCHIS	ARCheologisch Informatie Systeem
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
Mv	maaiveld
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

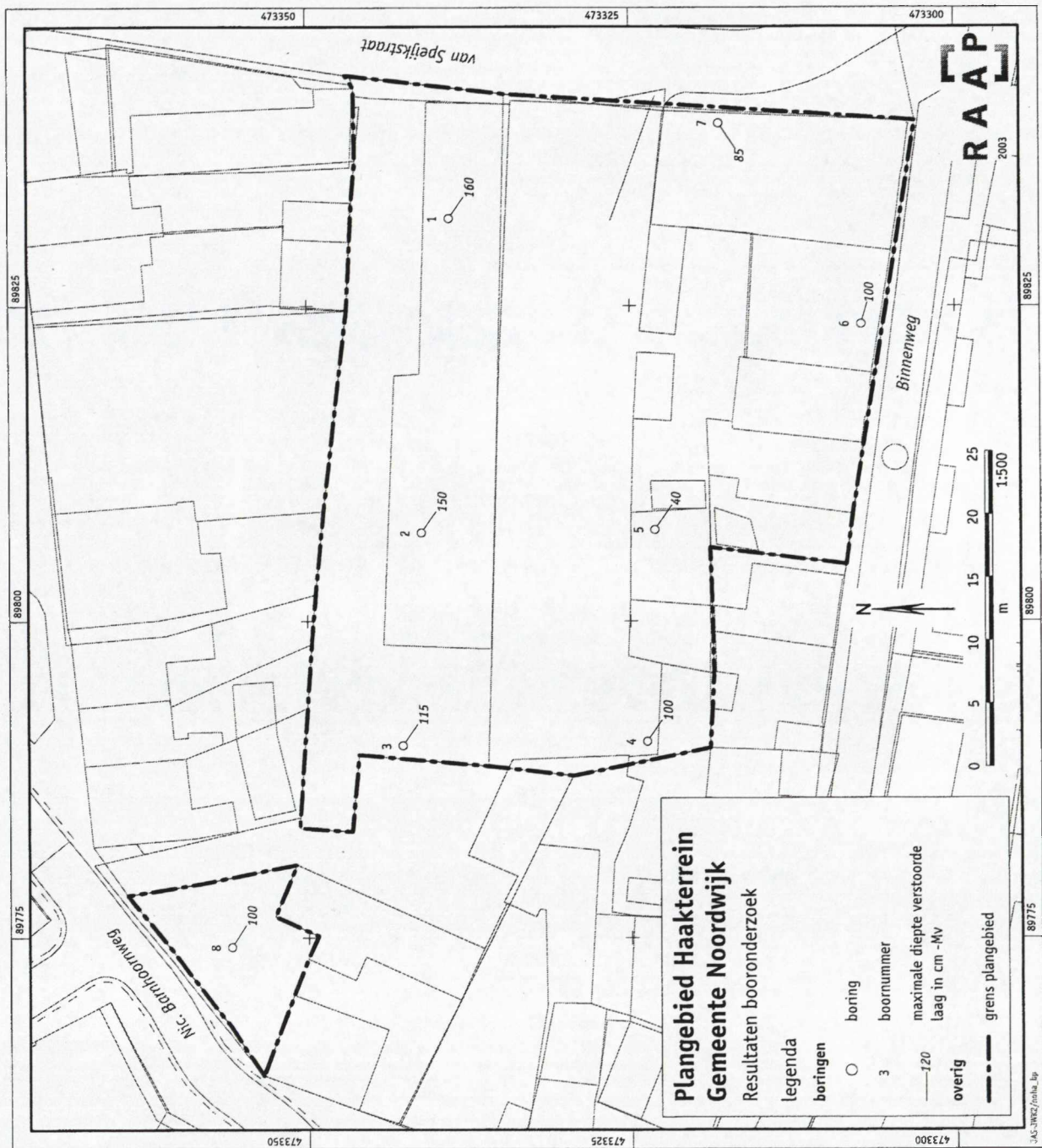
Verklarende woordenlijst

grondwatertrap	Traject tussen de gemiddeld hoogste en de gemiddeld laagste grondwaterstand.
strandvlakte	Oorspronkelijk zestrand dat genetisch samenhangt met de erachter liggende strandwal. Door kustuitbouw ontstaat een strandvlakte die is ingeklemd tussen twee strandwallen. Strandvlakten zijn meestal afgedekt met veen.
strandwal	Door branding en zeestromingen ontstane zandrug parallel aan de kustlijn die uiteindelijk boven gemiddeld hoogwater uitkomt.
vaaggrond	Jonge bodem waarin nog vrijwel geen bodemvorming is opgetreden.

Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Resultaten booronderzoek.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Resultaten booronderzoek.